

منابع مطالعاتی ما در زمینه عکاسی، به متونی محدود شده است که دایم دارد نام های معینی تکرار می کند. نام هایی که دیگر دارند به ثابوهایی تبدیل می شوند، که حریمشان را نشود زیر سؤال برد و متأسفانه این خصلت ماست که از نام ها ثابو می سازیم و مطبوعشان می شویم. اگر بتوانیم از قید نام ها رها شویم خواهیم دید که تاریخ عکاسی پر از شخصیت های ناشناخته ای است، که مطالعه آنها به ما کمک می کند تا افق های دیدمان را بیشتر گسترش دهیم. یکی از منابع مفید برای این منظور، عکاسی شوروی است. که در گذشته به دلایل سیاسی، آشنایی با آن تقریباً نا میسر بود.

سر آغاز عکاسی در شوروی به فقط چند ماه پس از ارائه گزارش "فرانسوا آراگو Francios Arago"، به آکادمی علوم فرانسه و اعلام موجودیت عکاسی بر می گردد. اولین عکس های این کشور در سال 1839 از کلیسای اسحاق مقدس در سن پترزبورگ تهیه شد و اولین متون نوشتاری عکاسی نیز به صورت دو جزوه کوچک در تشریح مبانی این رشته در همین زمان در روسیه منتشر شد. اولین عکاس بزرگ روسیه نیز "ماکسیم دیمیتریف Maksim Dmitreyev" نام داشت. مجموعه ای از پرتره ها و مناظر او با عنوان "شخصیت های ولگا Volga Characters" موجود است، که تصاویری است از زندگی دهقانان حوزه رود ولگا و قربانیان گرسنگی، و با و حصه در این نواحی، در زمان حکومت تزارها. عکس های او از زندگی مردم زمان خود درست مانند کارهای عکاسان "سازمان حمایت کشاورزی آمریکا F.S.A." از جمله "دورتیا لانگ Dorothea Lange"، "جاکوب ریس Jacob Rils" و "لویس هاین Lewis Hine"، که در یک دوره پس از سال های سیاه دهه 1930 زندگی مصیبت بار کشاورزان آمریکا را به تصویر کشیدند؛ با ارزشند. اغراق نکرده ایم اگر بگوییم که اهمیت کار دیمیتریف، که اگر نه زودتر ولی همزمان با عکاسان غربی دوربین خود را سوی واقعیت های تلخ زندگی مردم عادی نشانه رفت به دلیل حدود هفتاد سال رابطه سیاسی سرد بین شرق و غرب در تاریخ عکاسی نادیده گرفته شده است. با پیروزی انقلاب اکتبر در شوروی، از یک سو عکاسی مستند اجتماعی و فتوژورنالیسم سوسیالیستی رشد کرد و از سوی دیگر نوعی عکاسی مستند تصویرگرا که توجه خود را عمدتاً به منظره و پرتره معطوف کرده بود، گسترش یافت. صرف نظر از عکس های زیادی که در جریان حوادث انقلاب گرفته شد، در فاصله سال های 1917 تا 1945 یعنی در بحبوحه بازسازی این کشور پرتره های فراوانی از شخصیت های علم و هنر و سیاست و فرهنگ و مردم عادی تهیه شد، که امروز به عنوان اسناد با ارزشی از آن دوره تاریخی قابل مطالعه اند.

"عکاسی خلق" بر آن است که عکس هایی از این دوره را برای مطالعه علاقمندان عرضه کند. مشابهت های فراوانی که در سیر تطور عکاسی شوروی در جریان انقلاب اکتبر و پس از آن، با کشور ما در جریان انقلاب اسلامی و پس از آن وجود دارد، با درس های آموزنده ای برای ما همراه است. در این جا پرتره هایی جلب می کنیم که عکاسان طراز اول شوروی در سال های 1917 تا 1945، معروف به دوره بازسازی، از شخصیت های فرهنگ و هنر و اندیشه در کشورشان تهیه کردند.

شخصیت های معروف همواره مورد توجه عکاسان بوده و هستند. این موضوعی است که هیچ گاه کهنه نمی شود. آنچه در عکاسی از شخصیت های معروف ملاک تشخیص موفقیت عکاس محسوب می شود، توفیق در بیان شخصیت موضوع است.

عکاسانی که این مجموعه را تهیه کرده اند، گروهی از برجسته ترین عکاسان شوروی محسوب می شوند، که اکثر آنها نه تنها در زمینه پرتره بلکه در زمینه عکاسی مستند اجتماعی و تهیه گزارش های مصور تجربیات فراوانی داشته اند. اشتراک همه آنها در این است که همگی دوران شاگردی خود را پیش از انقلاب اکتبر گذرانده و حوادث بزرگی را شاهد بوده و در آنها مشارکت نیز داشته اند. بنابر این، این مجموعه معیار مناسبی برای ارزیابی کار کسانی معیار است که با دیدگاه های متفاوت ولی تجربه های مشترک شخصیت های فرهنگی زمان خود را به تصویر کشیدند. عکس های مجموعه حاضر کار این گروه از عکاسان است:

"میخائیل ناپلbaum Mikhail Nappelbaum" حدود هفتاد سال عکاسی کرد و در این مدت مجموعه گسترده ای از موضوعات مختلف اجتماعی کشورش از قبل انقلاب اکتبر، در جریان انقلاب و دوران بازسازی را به تصویر کشید. مجموعه کارهایش در کتابی با نام "از صنعت تا هنر From Craft to Art" منتشر شده است. پرتره های او از